

" سرمایه فکری "

سمیه شمسی^۱

چکیده:

در اقتصاد دانش محور، از سرمایه فکری به منظور ایجاد ارزش برای سازمان استفاده میشود و امروزه نقش سرمایه های فکری در ایجاد ارزش برای سازمانها و شرکت ها و واحدهای تجاری بسیار بیشتر از نقشی است که سرمایه مالی در واحد ها ایفا می کند. بسیاری از صاحب نظران حوزه مدیریت به این نکته باور دارند که سرمایه فکری و نیروی انسانی با کیفیت و دانش محور، عامل اصلی بهره وری و خلاقیت در سازمانی است که می تواند با ایده های خود فرایندهای جدیدی را خلق و کار آفرینی سازمانی را در سازمان تشویق کند که در نهایت باعث افزایش مزیت رقابتی سازمان خواهد شد. در این مقاله ضمن تعریف مفاهیم و اصطلاحات سرمایه فکری اهمیت اندازه گیری، نظریه های سرمایه فکری، روش اندازه گیری سرمایه فکری بیان شده روش مورد استفاده این مقاله کتابخانه ای بوده و گرد آوری داده ها از طریق واکاوی مقالات و کتب داخلی و خارجی است.

واژه های کلیدی: سرمایه فکری، نیروی انسانی، دارایی نامشهود، سرمایه مشتری، سرمایه ساختاری.

Review:

In the field of knowledge-based knowledge, it is possible to make an intellectual investment in order to be re-certified using special services, and we can be available to you and provide you with different companies and different companies. . Getting the power of management experts from the point of view of being able to have self-confidence and having a list of confidential quality and knowledge is a real factor in productivity and in short, an organization that can own on its own. He can use his financial resources to destroy himself. Encourage the founder to have an organized competitive advantage.international commitment of the company. . In this article, while defining the concepts and terms of intellectual capital, the importance of measurement, theories of intellectual capital, the method of measuring intellectual capital is stated.

Keywords: Intellectual capital, manpower, intangible assets, customer capital, structural capital

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری ، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز ، Somaye60shamsi@gmail.com

و از ترکیب این عوامل اقتصادی ثروت تولید میشود. در این اقتصاد استفاده از دانش به عنوان عامل تولید نقش کمی داشته است اما

در اقتصاد دانشی، دانش با سرمایه فکری به عنوان یک عامل تولید ثروت در مقایسه با سایر داراییهای مشهود فیزیکی، ارجحیت بیشتری پیدا میکند.

در این اقتصاد دارایی فکری به خصوص سرمایه انسانی جزء مهمترین داراییهای سازمان محسوب می شوند، موقعیت بالقوه سازمانها ریشه در قابلیت های فکری آنها دارد تا دارایی های مشهود (گلدی صدفی ۱۳۸۶)

۲- کنیگ هاگ ۲۰۰۹ با رشد اقتصادی دانشی یا اقتصاد مبتنی بر دانش، روابط قابل ملاحظه ای شاهد این موضوع هستیم که دارایی هایی نا مشهود شرکتهای عامل مهمی در حفظ و تحقیقی مزیت رقابتی پایدار آنها می شوند در مقایسه با سایر دارایی های مشهود

۳- سالیوان ۲۰۰۰ محیط کسب و کار بطور شگفت انگیزی تغییر می کند، در کسب و کارها و اقتصاد قرن ۲۱ بر روی مارک ها، حق اختراع، تحقیقات و نوآوری ها و... سرمایه گذاری میشود که همگی جزئی از دارائی مشهود و سرمایه فکری و دانش هستند تا جزو دارایی مشهود

در پارادایم صنعتی قدیم شرکت ها تحت اصول اقتصاد کمیابی عمل می کردند. اقتصاد کمیابی بدین معناست که منابع و دارائی ها تحت سلطه و کنترل شرکت های محدود و کمیاب هستند و استفاده بیشتر از آنها، از ارزش آنها می کاهد ولی در عصر اقتصاد اطلاعاتی و دانش، این اصول صدق نمی کند. شرکت ها در اقتصاد دانش تحت اصول اقتصاد فراوانی عمل می کنند، اقتصاد فراوانی بدین معناست که منابع و دارایی ها در اختیار شرکت به میزان فراوانی وجود دارد. این نوع دارایی از نوع نامشهود هستند و بیشتر در افراد قرار دارند که ما به آن ها دستیابی داریم مثالی از فراوانی این نوع دارایی ها در اقتصاد دانش، فراوانی اطلاعات در اینترنت است.

مقدمه

قرن بیست و یکم به وسیله اهمیت دانش و تاثیر آن بر جنبه های سازمانی توصیف میشود همزمان با توسعه ارزش بازار سازمانهای دانش محور، در دهه ۱۹۹۰ علاقمندی وسیعی نسبت به مقوله سرمایه فکری پدید آمد.

اولین بار مفهوم سرمایه فکری در سال ۱۹۶۹ توسط اقتصاد دانی به نام جان کنت گالبرت بیان گردید. دانش به عنوان یک دارایی در مقایسه با سایر انواع داراییها، دارای این ویژگی منحصر به فرد است که هرچه بیشتر استفاده شود به ارزش آن افزوده میشود.

تعاریف مختلفی از سرمایه فکری در منابع مختلف ارائه شده آنچه که تمامی نویسندگان در مورد آن اتفاق نظر دارند این است که سرمایه فکری صورتی از دانش است که مزیت رقابتی ایجاد می کند و ارزش نامحسوس یک سازمان را نشان می دهد.

صاحب نظران سرمایه فکری را سه دسته (۱) سرمایه مشتری (۲) سرمایه انسانی (۳) سرمایه ساختاری تقسیم می کنند. از طرفی سرمایه فکری به عنوان ترکیبی از دارایی نامشهود یا دارایی بی اهمیت بروکنیگ که در تراز نامه افشا نمی شوند در نظر گرفت در این مقاله ابتدا تاریخچه و نظریه های موبوط به سرمایه فکری و عملکرد و سپس تعریف سرمایه فکری از دیدگاه های مختلف و ویژگی و روشهای اندازه گیری و سنجش سرمایه فکری بیان میگردد.

مروری بر نظریه های مربوط به سرمایه فکری:

در اگر (۱۹۹۳) اندیشمند معروف مدیریت می گوید: ما در حال وارد شدن به یک جامعه دانشی هستیم که در آن منابع اقتصادی اصلی، دیگر سرمایه بیشتر، منابع طبیعی و نیروی کار بیشتر و... نیست. منابع اقتصادی اصلی دانش خواهد بود قرن ۲۱ قرن دانشی است. قبل از اقتصاد دانشی، اقتصاد صنعتی حاکم بوده که در این اقتصاد عوامل تولید ثروت اقتصادی، یکسری دارائی های فیزیکی و مشهود مانند زمین، نیروی کار، پول و ماشین آلات و... بوده است

تعارف مختلفی از سرمایه فکری در منابع مختلف ارائه شده است اما هنوز محققان بر سر یک تعریف واحد اتفاق نظر ندارند.

استوارت^۴ (۱۹۹۷) بیان می‌کند منابع فکری مانند دانش، اطلاعات و تخصیص ابزاری برای ایجاد ثروت هستند و سرمایه فکری را به عنوان ثروت جدید سازمان تعریف می‌کند.

مطابق نظر ادوینسون و مالون^۵ (۱۹۹۷) شکاف بین ارزش دفتری و ارزش بازار شرکت تحت عنوان سرمایه فکری تعریف میشود.

بای بیورنیا و گلوکو^۶ (۲۰۰۹) تاکید کردند که سرمایه فکری زیر سازی منحنی نا مشهود است که تنها توسط شرکتهای که سالهاست آن را ایجاد کردند استفاده میشود.

لوو و همکاران^۷ (۲۰۱۰) سرمایه فکری یک دارایی ناملموس است که به عنوان یک مزیت رقابتی برای سازمانها محسوب میشود که میتواند سهم بازار شرکت را از طریق دانش و اطاعات افزایش دهد. اکپنیر^۸ (۲۰۱۴) سرمایه فکری مجموعه ای از دانش، تجربه، اختراع، نوآوری، سهم بازار و جوامع بوده که ممکن است بر شرکت تاثیر بگذارد.

سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (۲۰۱۶) سرمایه فکری ارزش اقتصادی که توسط دو دسته از دارایی های نا محسوس شرکت ایجاد میشود سرمایه سازمانی و سرمایه انسانی

ماروشیوما^۹ (۲۰۱۶) مجموعه ای از دارائی های دانشی که با ایجاد ارزش افزوده برای ذینفعان کلیدی این امکان را برای سازمان بوجود می آورد و تا جایگاه رقابتی خود را ارتقا دهند.

این دارایی ها شامل دارایی انسانی، دارایی رابطه ای، دارایی فرهنگی، دارایی فکری و دارایی فیزیکی است.

کاپلان^{۱۰} (۲۰۱۷) دارایی نا محسوس شامل سرمایه انسانی مانند مهارت ها، استعداد ها دانش سرمایه اطلاعاتی مانند پایگاه های

تاریخچه سرمایه فکری

سرمایه فکری اولین بار در سال ۱۹۶۲ توسط تریترز مطرح شد، سال ۱۹۶۹ آقای جان گالبرت اپلیت کسی بود که اصلاح سرمایه فکری استفاده کرد، در سال ۱۹۸۰ اولین تلاش برای تدوین صورتهای مالی حاوی سرمایه فکری آغاز شد. سال ۱۹۹۰ اولین پست مدیریت سرمایه فکری در شرکت اسکاندیا تخصیص یافت پ در اواسط ۱۹۹۰ اولین گزارش سرمایه فکری توسط اسکاندیا منتشر شد.

سال ۱۹۹۶ همایشی توسط SES^۱ کمیسیون بورس اوراق بهادار آمریکا با موضوع سرمایه فکری ترتیب داده شد. در اوایل ۲۰۰۰ میلادی اولین استاندارد سرمایه فکری توسط دولت آمریکا منتشر گردید و در اوایل سال ۲۰۱۶ اولین مجله معتبر با محوریت سرمایه فکری و اولین استانداردهای حسابداری سرمایه فکری توسط دولت دانمارک منتشر گردید

تعاریف سرمایه فکری

نخستین تلاشهای مرتبط با مفهوم سرمایه فکری مرهون مجلات مچلاپ^۲ درسال ۱۹۶۲ میلادی است اما واژه سرمایه فکری را نخستین بار اقتصاد دانی به نام کنت گالبرث^۳ در سال ۱۹۶۹ به کاربرده ولی بر این باور بود که سرمایه فکری فراتر از «تفکر به معنای صرف» است د درجه ای از اقدام فکری را نیز شامل میشود. در این معنا سرمایه فکری نه تنها به خودی خود یک دارایی نامشهود ایستا است بلکه یک فرایند ایدئولوژیکی است و وسیله ای برای رسیدن به هدف محسوب میشود.

۴) Stewart
۵) Edvinson and Malon

۱) Securities and Exchange Commission
۲) Machlup
۳) Calbraith

شکل ۱: ارتباط میان دارایی نامشهود، سرمایه فکری، دارایی معنوی

- ۱- سرمایه فرهنگی: یکی از سرمایه های موجود در جامعه است که در شرایط خاص میتواند به پول تبدیل گردد به عنوان نمونه برنامه های آموزشی از جمله این سرمایه هاست.
- ۲- سرمایه اقتصادی: سرمایه های است که دو حقیقت به پول تبدیل شده و میتوان به حق مالکیت تبدیل شود.
- ۳- سرمایه اجتماعی: سرمایه ای است که از پیوند های اجتماعی ایجاد گردیده و میتواند در شرایط خاص به سرمایه اقتصادی تبدیل شود.
- ۴- سرمایه نمادین: این سرمایه معادل سرمایه فکری است و در هر شکل در رابطه با دانش شناخته می شود.

از دهه ۱۹۹۰ به بعد چندین محقق به طبقه بندی سرمایه فکری پرداخته اند بطور خلاصه سه جریان اصلی را میتوان یافت:

- ۱- سرمایه انسانی:
بسیاری از نظریه پردازان^۷ معتقدند که سرمایه انسانی^۸ (HU) اولین و مهمترین جزء سرمایه فکری است روس معتقد است کارکنان سرمایه فکری را از طریق شایستگی (مهارت) چالاکی فکرشان (تفکر در مورد راه حل نو آورانه مسائل) ایجاد می کنند به عبارتی سرمایه انسانی جزء جدا نشدنی از کارکنان سازمان است و سازمان نمیتواند آن را به تملک خود در آورد
- ۲- سرمایه ساختاری:

بطور کلی سرمایه انسانی هر شب به خانه هایشان برمی گردند وظیفه مدیران ساخت دارایی های دانشی است که شب به خانه باز نگردد. این مهم از طریق سرمایه ساختاری^۹ (SC) شامل فناوری ها، شبکه داده ها انتشارات و فرایندها انجام میشود

داده سیستم اطلاعاتی و زیر ساخت های فناوری سرمایه سازمانی مانند فرهنگ سبک رهبری و توانایی سهیم دانش است.

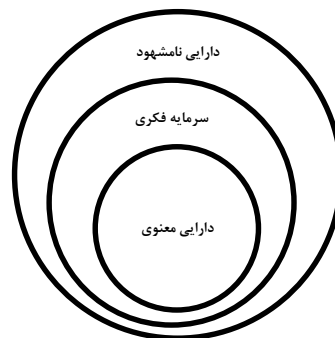
با وجود تنوعی که در تعاریف سرمایه فکری وجود دارد توافقی بر روی رویکرد های اقتصاد محور دانش محور وجود دارد به طوری که تعداد قابل توجهی از محققان سه جزء اصلی سرمایه فکری را سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری و سرمایه مشتری شناسایی کرده اند.

جایگاه سرمایه فکری در دارایی های نامشهود

سرمایه فکری و دارایی نامشهود دو موضوع متفاوتی هستند. دارایی نامشهود دو موضوع سرمایه فکری و دارایی هایی معنوی و مواردی مثل سر قفلی، دانش و مهارت مدیریت را نیز در بر میگیرد ولی سرمایه فکری زیر مجموعه ای از دارایی نامشهود. که نه تنها دارایی معنوی را در برمی گیرد بلکه شامل سایر دارایی ها نامشهود هم میشود و دارایی های معنوی زیر مجموعه ای از سرمایه فکری هستند دارایی های معنوی مانند قانون کچارارت با نام تجاری روشهای تجارت فرایندهای صنعتی برنامه های کامپیوتری را شامل میشود و این دارایی ها مفهوم جدا از سرمایه فکری نیست.

انواع و ابعاد سرمایه فکری

بودربو (۱۹۹۷) سرمایه ها را به ۴ بخش اساسی شرح زیر تقسیم نموده است:

۷) Human Capital
۸) Structural Capital

۹) Edvinsson and Malen (۱۹۹۷) و Stewart (۱۹۹۷) و Bontes (۱۹۹۸)

در این اقتصاد مدرن، دانش تبدیل به یک ابزار قدرتمند و مفید برای رقابت بسیاری از شرکت های بزرگ شده است. گوتری (۲۰۰۱) پیشنهاد کرد که شرکت های موفق تنها به کسب منافع از طریق دارایی های مشهود متکی نبوده و عمدتاً به دسترسی به اطلاعات نامشهود و خلق دانش به عنوان منابع اصلی برای رسیدن به موفقیت تکیه دارند پس سرمایه فکری از سرمایه فیزیکی اهمیت بیشتری دارد بنابراین سرمایه فکری به طور فراینده ای به عنوان عاملی جهت ایجاد و حفظ مزیت رقابتی و ارزش سهام به رسمیت شناخته شد.

شرکت ها به دلایل متعدد تمایل به اندازه گیری سرمایه فکری دارند که ۵ دلیل عمده آنها عبارتند از:

- ۱- اندازه گیری سرمایه فکری می تواند به تدوین استراتژی جاری برای یک سازمان کمک کند.
- ۲- سازمان با شناسایی و توسعه سرمایه فکری اش می تواند یک مزیت رقابتی رابدست آورد
- ۳- ایجاد شاخص های کلیدی عملکرد که به ارزیابی استراتژی کمک خواهد کرد
- ۴- استفاده از ارزیابی غیر مالی سرمایه فکری می تواند به طرح های باز پرداخت و پاداش شرکت ارتباط داده شود
- ۵- ارتباط با سهامداران خارجی که دارایی های فکری شرکت ها را در اختیار دارند.

دلایل اول تا چهارم برای اهداف درون سازمانی و دلایل پنجم برای اهداف خارج از سازمان می باشد.

مدل های اندازه گیری سرمایه فکری

طی پژوهشهای صورت گرفته در ارتباط با سرمایه فکری، جهت اندازه گیری سرمایه فکری تا کنون مدل های توصیفی و روش های کمی ریاضی مختلفی پیشنهاد شده است. بعضی از این مدل ها خاص و منحصر به فردی هستند که در یک شرکت خاص طراحی و اجرا شده اند. برخی دیگر مدل های نظری هستند که بیشتر آنها به عنوان یک مدل اندازه گیری سرمایه فکری پذیرفته شده و معتبر مطرح نیستند

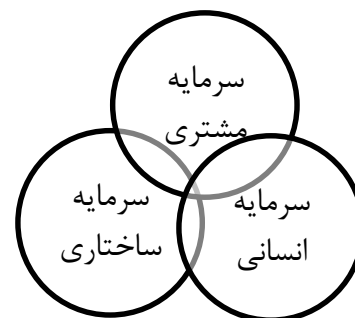
ادومنیون سرمایه ساختاری را به عنوان منابعی جهت جمایت از بهره وری، کاهش ریسک و افزایش ظرفیت برای تجدید ساختار مورد توجه قرار می دهد بطور کلی سرمایه ساختاری به ساختار یک واحد تحاری برمیگردد که بتواند کارکنان را در عملکرد بهینه یاری کند و بدین ترتیب عملکرد سازمان بهینه شود.

۳- سرمایه مشتری

به عنوان پل ارتباطی در فعالیتی سرمایه فکری محسوب می شود از ملزومات اساسی تبدیل سرمایه فکری به ارزش بازار به حساب می آید. (وفاداری مشتری، رابطه خوب با مشتری، رضایت مشتری، حساسیت قیمتی و...) شاخصهای این نوع سرمایه هستند.

به عبارتی چنانچه بنگاه اقتصادی علاقمند به حفظ مشتریان فعلی باشند و از طرف دیگر بخواهند مشتریان جدیدی جذب کنند باید برای آنها ارزش بیافزایند. ایجاد ارزش برای مشتریان از طریق کیفیت خدمات و قیمت های مبتنی بر ارزش که انتظارات مشتریان را بر آورده می کنند امکان پذیر است.

شکل ۲: ارتباط میان سرمایه مشتری، سرمایه ساختاری، سرمایه

انسانی

دلایل اندازه گیری سرمایه فکری

- ۱- تراز نامه نامرئی (ملموس):
 ترازنامه نامرئی به عنوان یکی از روش های پیشتاز در حوزه دارایی های نامشهود توسط اسویبی در سوئد مطرح گردید. اسویبی در آن زمان نسبت به ناتوانی سیستم های حسابداری سنتی که در جهت تدارک اطلاعات مناسب برای ارزشگذاری دانش فنی واکنش نشان داد و چهارچوبی را جهت گزارش دهی دارایی نا مشهود توسعه داد که تراز نامه نامرئی نام گرفت
- ۲- کارت امتیاز دهی متوازن (BSC):
 این روش که توسط کاپلان و نورتون گسترش داده شد، سعی دارد اهداف بلند مدت و کوتاه مدت اندازه های غیر مالی، شاخص های پیشرو و پسرو و نیز جنبه های داخلی و خارجی سازمان را متعادل نماید. بطور کلی چهار دید گاه مشتری، مالی، فرایند های داخلی و نیز یادگیری و رشد، جهت ترجمه سطوح بالاب استراتژی به معیار های واقعی به کار گرفته می شوند و همراه با هر دیدگاه اهداف، شاخص ها، معیارها و مقدمات مورد نیاز فهرست می شوند. همچنین ارتباط ما بین هر یک از این جنبه های چهار گانه می بایست بررسی گردد. در مقایسه با اندازه های حسابداری سنتی، کارت امتیاز متوازن مرکز توجه را از شاخص های مالی خاص به نحوی تغییر داده سه بعد کلیدی موفقیت غیر ملموس را شامل میشوند. این ها تقریباً برابر با سه بخش سرمایه فکری، که سرمایه انسانی (دانش و تجربه افراد) سرمایه ساختاری (دانش نهفته در سیستم ها و فرایندهای سازمان) و سرمایه مشتری (ارتباطات مشتری) نام دارند.
- ۳- جهت یابی اسکاندیا:
 اسکاندیا یک شرکت خدمات سوئدی است که پیشرو در امر اندازه گیری دانش خود بود و در این راه به خوبی برجسته شد. اسکاندیا برای اولین بار بصورت داخلی گزارش سرمایه فکری خود را گسترش داد و در سال ۱۹۹۴ به عنوان اولین شرکت بزرگ، گزارش سرمایه فکری خود را به پیوست صورت های مالی سنتی به
- ۴- بازار سرمایه گذاری (روش تشکیل بازار سرمایه):
 محاسبه اختلاف بین بازار شرکت (بر مبنای قسمت بازار سهام) و حقوق صاحبان سهام تبدیل شده از بابت تورم یا بهای جایگزینی به عنوان ارزش سرمایه فکری یا دارایی نا مشهود منظور میشود.
- ۵- بازده دارایی ها (ROA):
 سود هر سهم معیار عملکرد هر سهم شرکت در طول دوره ای از زمان است. رشد سود هر سهم به تبع افزایش سود، مقادیر سرمایه بکار گرفته شده موثر در افزایش سود را نظر نمیگیرد در برخی موارد افزایش در سود ممکن است ناشی از افزایش سرمایه گذاری های غیر اقتصادی باشد به گونه ای بازه حاصل شده از این سرمایه گذاری ها تکافوی پوشش هزینه سرمایه را نداشته باشد.
- ۶- حسابداری منابع انسانی:
 حسابداری منابع انسانی یکی از روشهای مهم قدیمی است که به دهه ۶۰ و ۷۰ میلادی بر میگردد. این روش برخی شباهت ها با مفاهیم سرمایه فکری و نیز اندازه گیری آن دارد حسابداری منابع انسانی از کار های پیشگام در حوزه سرمایه فکری است که حاوی برخی روش ها جهت محاسبه ارزش منابع انسانی است. حسابداری منابع انسانی شامل اندازه گیری هزینه متعمل شده توسط واحد های کسب و کار سازمان ها است.
- ۷- جستجو گر ارزش:
 جستجو گر ارزش یک روش حسابداری است که توسط کاپی.ام.جی برای محاسبه و تخصیص ارزش به پنج دسته از فرایند ها نا مشهود پیشنهاد گردید. این پنج دسته عبارتند از: دارایی ها و هدایا، مهارت و دانش

سرمایه فکری در تراز نامه، اظهار نامه و صورت های مالی واحد باشیم

منحنی، هنجارها و ارزش اجتماعی، فناوری و دانش آشکار، فرایند های اصلی و مدیریتی، این روش بینشی نسبت به پتانسیل آینده

منابع:

- انواری رستمی، ع. ا. رستمی، م. ر. (۱۳۸۴) "ریایی مدل ها و روش های سنجش و ارزش گذاری سرمایه های فکری شرگنما" محله بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۲۴، سال دهم، مع ۷۱

دارایی های نامشهود با نگرستن به مواردی از قبیل: ارزش افزوده برای مشتریان رقابت پذیری، پتانسیل پذیرش فرصت های جدید، قدرت تحمل و قدرتمندی فراهم می کند. اهداف این روش بر اساس اظهار نظر کاپی.ام.جی عبارتست از موارد زیر

- اد بریایی، ع. لبوی جاشمی، س. ع. جهانی بهنمیری ۱ تیرماه (۱۳۹۰) ارزیابی رابطه بین حاکمیت شرکتی و سرمایه فکری"، دومین کنفرانس مدیریت اجرایی

- کمک نمودن به سازمانها جهت فهمیدن و اندازه گیری مزیت های رقابتی و یا دارایی های نامشهود است که دارای اهمیت، استراتژیک است.

- جعفری، م. رضانی نوره ع حسوی، ره (۱۳۸۵)

- ارزیابی قدرت ها و ضعف های نسبی دارایی های نامشهود با ملاحظه پتانسیل آینده

"بازنگری مدل های اندازه گیری سرمایه فکری یک رویکرد کل نگر"، چهارمین کنفرانس بین المللی مدیریت، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه صنعتی شریف

- تخصیص جریان در آمد سازمان در سر تا سر مزیت های رقابتی

- دستگیر، م. عرب صالحی، م. امین جعفری، و. اخلاقی،

نتیجه گیری:

مع بهار (۱۳۹۳) تأثیر سرمایه فکری بر عملکرد مالی شرکت"، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ششم، شماره بیست و یکم، ص ۳۶-۱

سرمایه فکری دارایی نامشهود هستند که باعث خلق ارزش برای واحد های تجاری می شود و یکی از عوامل اصلی در ایجاد مزیت رقابتی برای شرکت ها هستند، تا آنجایی که ادینسون مغز نامرئی را جایگزین استعاره معروف آدام اسمیت

- دیات دیلمی ومطامی، م، تابستان ۱۳۹۴ "ناتبر سرمایه فکری بر گفت اطلاعات مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، سال ششم، شماره هجدهم، صص ۳۱۰۴۷

از بازار یعنی دست نامرئی کرده است، ولی در تراز نامه و سایر صورت های مالی جایی ندارند. با توجه به ارزشمند بودن این دارایی ها، اندازه گیری با شناخت و کنترل آنها می تواند ایراد رایج حسابداری یعنی عدم گزارشگری و انعکاس سرمایه های فکری را مرتفع سازد و با مشهود کردن این دارایی ها می توان تحولی عظیم در نظام مدیریت شرکت ها شاهد بود. در این راستا در این مقاله اجزای تشکیل دهنده و تعارف مختلف سرمایه فکری و اندازه گیری این دارایی ها عبث و بررسی شده تا با بکارگیری و استفاده از این مدل ها شاهد انعکاس

- صفری، ع. سامعی، م، نوروزی، فهی (۱۳۹۱) مراله الگوی مائیر سرمایه فکری بر کارآفرینی سازمانی، اولین همایش ملی مدیریت و کارآفرینی

- عالم تبربری و او حاجی بابایی، م. جی فرد. ا. (۱۳۸۸) "سرمایه فکری، تهران: مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران

- مکابجی، مهد، سسیدی، بس - فراگران بود، ه، فابتن (۱۳۹۳) بررسی عوامل مؤثر بر افشای سرمایه فکری

در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
، مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۲۱
شماره ۴ ست

- مهرایی، ا. (۱۳۸۹). بررسی ارتباط بین سرمایه فکری
و بازده مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق
بهادار تهران"، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته
حسابداری، مرکز آموزش عالی و جاب مهرمش
- ج، امینی، م. اردیبهشت (۱۳۹۱) "سرمایه فکری". ماه
نویی ماهنامه داخلی بانک اقتصاد نوین، شماره سی و
نهم،

- حامیان، قه، قلیزاده، ح، باقریه فے ترما، (۱۳۹۰)
"سرمایه فکری و روش های اندازه گیری آن، دومین
کنفرانس مدیریت اجرایی